

การศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา
A Study of the Components of Participatory Leadership of School
Administrators

จิราพร ทาระกะจัด¹ วาโร เฟ็งสวัสดี² วันเพ็ญ นันทะศรี³ อัสনী อัมพรม⁴ สมยศ เพียสา⁵
Jiraporn Tharakajad, Waro Phengswat, Wanphan Nanthasri, Assanee Omprorn, Somyot Peasa

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยดำเนินการ 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 10 แหล่ง เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม และ ขั้นตอนที่ 2 การประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสารและแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยในพบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา มีทั้งหมด 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล 4) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และ 5) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ โดยมีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.81, S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน (\bar{X} = 5.00, S.D. = 0.00) 2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (\bar{X} = 4.84, S.D. = 0.36) 3) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (\bar{X} = 4.80, S.D. = 0.45) 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (\bar{X} = 4.76, S.D. = 0.54) และ 5) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (\bar{X} = 4.64, S.D. = 0.80) ตามลำดับ

คำสำคัญ (Keywords) : ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม; องค์ประกอบภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม;
ผู้บริหารสถานศึกษา

Received: 2026-02-04 Revised: 2026-02-18 Accepted: 2026-02-21

¹ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนบ้านดงหวายเปลือย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 Deputy Director of Education, Ban Dong Huai Pluey School, Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 3. E-mail: Krumui.2534@gmail.com

² อาจารย์ สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร Advisor Department of Education Administration and Development, Sakon Nakhon Rajabhat University. E-mail: Khaitoy8@gmail.com

³ อาจารย์ สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร Advisor Department of Education Administration and Development, Sakon Nakhon Rajabhat University. E-mail: wanphen48@gmail.com

⁴ นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร Student Master of Education Program, Department of Education Administration and Development, Sakon Nakhon Rajabhat University. E-mail: assanee.toomtarn@gmail.com

⁵ นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร Student Master of Education Program, Department of Education Administration and Development, Sakon Nakhon Rajabhat University. E-mail: SOMYOT.PE68@snru.ac.th

Abstract

This research aimed to study the components of participatory leadership among school administrators. This study employed a survey research design conducted in two stages. In Stage 1, relevant documents, theories, and prior studies (n = 10) were reviewed and synthesized to identify the components of participatory leadership. In Stage 2, the identified components were evaluated for appropriateness and validity by a panel of five experts. The research instruments included document analysis forms and questionnaires. Data were analyzed using means, standard deviations, and content analysis.

The research findings revealed that the participatory leadership components of school administrators consisted of 5 elements, These include: 1) participation in planning, 2) participation in implementation, 3) participation in evaluation, 4) participation in decision-making, and 5) participation in receiving benefits. all of which were deemed highly appropriate overall (\bar{X} = 4.81, S.D. = 0.43). When considered individually, the elements exhibiting the highest level of appropriateness, ranked from highest to lowest mean, were: 1) Participation in planning (\bar{X} = 5.00, S.D. = 0.00), 2) Participation in decision-making (\bar{X} = 4.84, S.D. = 0.36), 3) Participation in implementation (\bar{X} = 4.80, S.D. = 0.45), 4) Participation in evaluation (\bar{X} = 4.76, S.D. = 0.54), and 5) Participation in receiving benefits (\bar{X} = 4.64, S.D. = 0.80), respectively.

Keywords: Participatory Leadership; Components of Participatory Leadership;
School administrators

บทนำ (Introduction)

ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมเป็นการบริหารจัดการสถานศึกษาที่เปิดโอกาสให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทในกระบวนการคิด การตัดสินใจ และการดำเนินงานขององค์กรอย่างเป็นระบบ ซึ่งก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ ความไว้วางใจ และความรับผิดชอบร่วมกันในองค์กร โดยเฉพาะในบริบทของสถานศึกษาที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา การเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมดังกล่าวส่งผลให้เกิดความภาคภูมิใจและความผูกพันต่อองค์กร และส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลอย่างมีนัยสำคัญ (पालิตา จินากลิ่ง และบรรจบ บุญจันทร์, 2568: 679–680)

ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมจึงเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้องค์กรสามารถขับเคลื่อนการทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในปัจจุบันที่องค์กรจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย (พระเดชา คุณสมปนโน และคณะ, 2568: 392–393) ทั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางการทำงานและสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การปฏิบัติงาน และการประเมินผล ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สมคิด บางโม (2551: 134) ได้กล่าวว่า การบริหารที่เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน จะช่วยสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าขององค์กร เพิ่มแรงจูงใจในการทำงาน และลดความขัดแย้งภายในองค์กร แนวคิดดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการบริหารที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรในทุกระดับ ซึ่งส่งผลดีต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กร

อย่างไรก็ตาม สถานศึกษาหลายแห่งยังคงบริหารแบบรวมศูนย์อำนาจ ทำให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจอย่างจำกัด ผลการวิจัยของ กชพร นาคทัศน์ (2565: 3-4) พบว่า ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ และสามารถพยากรณ์ผลการดำเนินงานได้ร้อยละ 73.80 โดยมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การแก้ไขปัญหา การยอมรับความคิดเห็น การดำเนินงาน และการวางแผน ผลดังกล่าวสะท้อนว่าการเปิดโอกาสให้บุคลากรร่วมกำหนดเป้าหมาย วางแผน และตัดสินใจ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของสถานศึกษา และสอดคล้องกับแนวคิดการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมมีความสอดคล้องกับกรอบนโยบายการศึกษาไทยในระดับชาติอย่างเป็นรูปธรรม โดยแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ได้กำหนดแนวคิดการจัดการศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และมุ่งพัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: ค-ง) ขณะเดียวกัน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) ได้กำหนดบทบาทของแผนในฐานะแผนระดับที่ 2 เพื่อถ่ายทอดยุทธศาสตร์ชาติสู่การปฏิบัติ โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและการบริหารจัดการภายใต้หลักธรรมาภิบาล (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565: 1-3)

ดังนั้น ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมจึงไม่ใช่เพียงแนวคิดเชิงทฤษฎี แต่เป็นกลไกสำคัญในการเชื่อมโยงการบริหารสถานศึกษากับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศอย่างเป็นระบบและยั่งยืน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อทำความเข้าใจองค์ประกอบ ปัจจัย และพฤติกรรมบ่งชี้ ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน และเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

เพื่อศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

งานวิจัยนี้ใช้วิธีวิจัยสำรวจ โดยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา

1. ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม จำนวน 10 แหล่ง ได้แก่ กชพร นาคทัศน์ และ พนายุทธ เขยบาล (2565: 83); กิตติยา สุขเกษม และคณะ (2565: 87); ยุทธศาสตร์ จันทร์ชุ่ม และปทุมพร เปี้ยถนอม (2566: 58); ยุทธนา ไชยราช และคณะ (2567: 106); ฉัตรสุดา วุฒิปา และคณะ (2568: 35); นภัสวรรณ ศักดิ์วิจารณ์ (2568: 115); ปาลิตา จินากิ่ง และบรรจบ บุญจันทร์ (2568: 684); สถาพร โคตรพรม และ อุไร สุทธิแย้ม (2568: 33); Flippo (1966: 230-232); และ Cohen & Uphoff (1980: 213-218) และสังเคราะห์องค์ประกอบได้ 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การ

มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล 4) การมีส่วนร่วมในการวางแผน และ 5) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนนี้เป็นแบบสังเกตแบบอิสระ ซึ่งอยู่ในรูปของตารางสังเกตการแจกแจงความถี่ขององค์ประกอบภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา จากเอกสารและงานวิจัย จำนวน 10 แหล่ง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ ได้แก่ เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อการวิจัย ซึ่งเผยแพร่ในวารสารทางวิชาการ หนังสือ ตำรา หรือสถาบันทางวิชาการที่ได้รับการยอมรับ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาบันทึกและจัดระบบข้อมูลอย่างเป็นขั้นตอน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาพร้อมกับวิเคราะห์ความถี่และร้อยละ จากตารางแจกแจงความถี่และใช้เกณฑ์การคัดเลือกองค์ประกอบที่มีค่าความถี่ตั้งแต่ 5 ขึ้นไป หรือคิดเป็นร้อยละ 50 ขึ้นไป ของความถี่ทั้งหมด และคัดเลือกมาเป็นองค์ประกอบของภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อประเมินความเหมาะสมในขั้นตอนต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนนี้ ได้แก่ ความถี่ และร้อยละ

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา องค์ประกอบของภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน 2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 3) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล และ 5) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

1.2 ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลในประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้

1.2.1 อาจารย์ในระดับอุดมศึกษา ได้แก่ ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก มีประสบการณ์ในการสอนทางด้านการบริหารการศึกษา ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน

1.2.2 ผู้บริหารการศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ที่วุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าชำนาญการพิเศษ และมีประสบการณ์การบริหารไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 1 คน

1.2.3 ผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าชำนาญการพิเศษ และมีประสบการณ์การบริหารไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้การวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามรูปแบบของ Likert's Scale ในการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของ

ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดค่าคะแนนของคะแนนช่วงน้ำหนักเป็น 5 ระดับ (วาโร เพ็งสวัสดิ์, 2568: 113) ดังนี้

- 5 หมายถึง ความเหมาะสมขององค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ความเหมาะสมขององค์ประกอบอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ความเหมาะสมขององค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ความเหมาะสมขององค์ประกอบอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ความเหมาะสมขององค์ประกอบอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา และนำแบบสอบถามได้รับคืนมาวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าเฉลี่ยและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

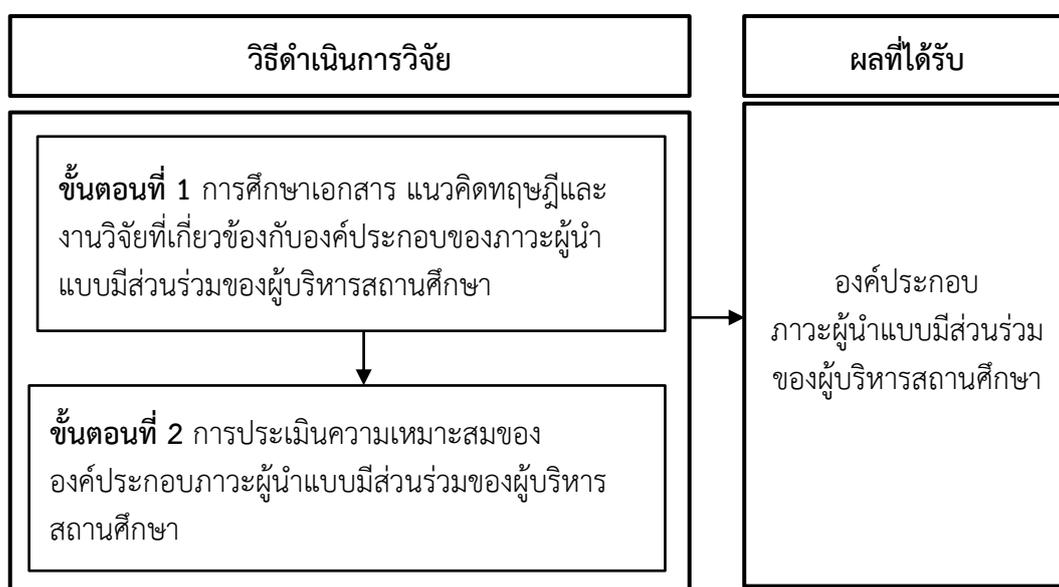
ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำค่าเฉลี่ยไปแปลความหมาย และเลือกองค์ประกอบที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก หรือมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป เพื่อให้ได้องค์ประกอบภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย (วาโร เพ็งสวัสดิ์, 2568: 113) ดังนี้

- 4.51-5.00 หมายถึง องค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.51-4.50 หมายถึง องค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
- 2.51-3.50 หมายถึง องค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
- 1.51-2.50 หมายถึง องค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
- 1.00-1.50 หมายถึง องค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนนี้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

จากวิธีการดำเนินการวิจัย สามารถสรุปวิธีการดำเนินการวิจัยการศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 : วิธีการดำเนินการวิจัย

ผลการวิจัย (Research Results)

ตอนที่ 1 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา

ตาราง 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา

องค์ประกอบของ ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม	นักวิชาการ/นักการศึกษา										ความถี่	ร้อยละ	องค์ประกอบที่คัดเลือก
	กขพร นาคัทศน์ (2565)	กิตติยา สุขเกษม (2565)	ยุทธศาสตร์ จันทร์ชুম (2566)	ยุทธนา ไชยราช (2567)	ฉัตรสุดา วุฒิพา (2568)	นภัสวรรณ ศักดิ์วิจารณ์ (2568)	ปาลิตา จินากถึง (2568)	สถาพร โคตรพรม (2568)	Flippo (1966)	Cohen & Uphoff (1980)			
1. การมีส่วนร่วมในการวางแผน	✓			✓	✓		✓		✓		5	50	✓
2. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10	100	✓
3. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓		✓	8	80	✓
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล		✓			✓	✓	✓	✓		✓	6	60	✓
5. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์		✓				✓	✓	✓		✓	5	50	✓
6. การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา	✓		✓	✓					✓		4	40	
7. การมีส่วนร่วมในการยอมรับความคิดเห็น	✓		✓	✓					✓		4	40	
8. การไว้วางใจกัน					✓						1	10	
9. การมีอิสระในการปฏิบัติงาน					✓						1	10	
10. การยึดมั่นผูกพัน					✓						1	10	
11. มีการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน									✓		1	10	
12. ส่งเสริมให้ทุกคนเกิดความภูมิใจในผลงานของตนเอง									✓		1	10	
รวม	5	4	4	5	6	4	5	4	6	4			

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยพิจารณาองค์ประกอบที่มีค่าความถี่ตั้งแต่ 5 ขึ้นไป หรือร้อยละ 50 ขึ้นไป มีทั้งหมด 5 องค์ประกอบ โดยเรียงจากค่าความถี่จากมากไปน้อย ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (ร้อยละ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล 4) การมีส่วนร่วมในการวางแผน และ 5) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

ตอนที่ 2 การประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน

ที่	องค์ประกอบ	ความเหมาะสม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การมีส่วนร่วมในการวางแผน		5.00	0.00	มากที่สุด
1.1	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและทิศทางการพัฒนาสถานศึกษา	5.00	0.00	มากที่สุด
1.2	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในวิเคราะห์ข้อมูลและสภาพปัญหาในการวางแผนงานของสถานศึกษา	5.00	0.00	มากที่สุด
1.3	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการกำหนดโครงการและกิจกรรมของสถานศึกษา	5.00	0.00	มากที่สุด
1.4	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการจัดสรรทรัพยากร เพื่อดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา	5.00	0.00	มากที่สุด
1.5	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ	5.00	0.00	มากที่สุด
2. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ		4.84	0.36	มากที่สุด
2.1	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการตัดสินใจในมิติต่าง ๆ ของสถานศึกษา	5.00	0.00	มากที่สุด
2.2	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของปัญหาของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ	4.80	0.45	มากที่สุด
2.3	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการพิจารณาในการตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลและการประเมินอย่างเป็นระบบในการดำเนินงานของสถานศึกษา	4.80	0.45	มากที่สุด
2.4	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วางแผนและตัดสินใจในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.80	0.45	มากที่สุด
2.5	ผู้บริหารสถานศึกษานำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไปปรับใช้ในการพัฒนาการดำเนินงานของสถานศึกษา	4.80	0.45	มากที่สุด
3. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน		4.80	0.45	มากที่สุด
3.1	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการนำแผนและนโยบายของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติ	4.80	0.45	มากที่สุด
3.2	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการและกิจกรรมของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ	4.80	0.45	มากที่สุด

ที่	องค์ประกอบ	ความเหมาะสม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
3.3	ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานให้ครูและบุคลากรอย่างชัดเจนและเหมาะสม	4.80	0.45	มากที่สุด
3.4	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากรสำหรับโครงการและกิจกรรมของสถานศึกษา	4.80	0.45	มากที่สุด
3.5	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบ และปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	4.80	0.45	มากที่สุด
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล		4.76	0.54	มากที่สุด
4.1	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็น ตัวชี้วัด และเกณฑ์การประเมินผลของสถานศึกษา	4.80	0.45	มากที่สุด
4.2	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการออกแบบวิธีการและเครื่องมือประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา	4.80	0.45	มากที่สุด
4.3	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในกำกับ การติดตาม ระหว่างการดำเนินงานของสถานศึกษา	4.80	0.45	มากที่สุด
4.4	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาหลังเสร็จสิ้นการดำเนินงาน	4.80	0.45	มากที่สุด
4.5	ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ร่วมกันนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานของสถานศึกษา	4.60	0.89	มากที่สุด
5. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์		4.64	0.80	มากที่สุด
5.1	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับรู้ถึงผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงานร่วมกันของสถานศึกษา	4.80	0.45	มากที่สุด
5.2	ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับผลประโยชน์หรือสวัสดิการที่เหมาะสมจากการปฏิบัติงานร่วมกัน	4.60	0.89	มากที่สุด
5.3	ผู้บริหารสถานศึกษาให้การยกย่อง ชื่นชมและแสดงการยอมรับต่อผลสำเร็จจากการทำงานร่วมกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	4.60	0.89	มากที่สุด
5.4	ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันยอมรับผลและแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์เมื่อการดำเนินงานเกิดข้อผิดพลาด	4.60	0.89	มากที่สุด
5.5	ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนำผลลัพธ์จากการดำเนินงานไปใช้พัฒนาและปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง	4.60	0.89	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม		4.81	0.43	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.81, S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมในการวางแผน (\bar{X} = 5.00, S.D. = 0.00) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (\bar{X} = 4.84,

S.D.= 0.36) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (\bar{X} = 4.80, S.D.= 0.45) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (\bar{X} = 4.76, S.D.=0.54) และ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (\bar{X} = 4.64, S.D.= 0.80) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ในครั้งนี้ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล 4) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และ 5) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการบริหารสถานศึกษาในบริบทปัจจุบันจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการดำเนินงาน ตั้งแต่การกำหนดทิศทาง การลงมือปฏิบัติ การสะท้อนผล และการรับผลลัพธ์ร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดและองค์ประกอบของภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวไว้ โดยสามารถนำมาทำการอภิปรายผลตามลำดับองค์ประกอบได้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการวางแผน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า การวางแผนเป็นขั้นตอนสำคัญที่กำหนดทิศทางและเป้าหมายของสถานศึกษา หากผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูและผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้น จะทำให้เกิดความเข้าใจและความชัดเจนในแนวทางการดำเนินงาน สร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของภารกิจ ซึ่งส่งผลต่อความร่วมมือในการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิรัช คุ่มกลาง (2560: 8) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผนเป็นการสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วนร่วมกันคิด กำหนดประเด็น หลักการดำเนินงาน และตัวชี้วัดเพื่อลดและแก้ไขปัญหา และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ ยุทธนา ไชยราช (2567: 9) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครู บุคลากร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์ของสถานศึกษา โดยใช้ข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยในการวางแผน

2. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า การเปิดโอกาสให้ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ปัญหา และพิจารณาทางเลือกอย่างมีเหตุผล ทำให้การตัดสินใจมีความรอบคอบ อันเป็นการสอดคล้องกับบริบทและได้รับการยอมรับจากผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กติยา สุขเกษม (2565: 77-90) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจคือการที่ผู้เกี่ยวข้องได้เข้ามามีบทบาทตั้งแต่การเสนอแนวคิด พิจารณาปัญหา จัดลำดับความสำคัญ เลือกแนวทางที่เหมาะสม และมีส่วนร่วมในช่วงดำเนินงาน ซึ่งช่วยให้เกิดมุมมองที่หลากหลายในการตัดสินใจ และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ ยุทธนา ไชยราช (2567: 9) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู และบุคลากรในการตัดสินใจ ช่วยให้การบริหารงานสถานศึกษามีประสิทธิภาพและเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

3. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า เมื่อครูและผู้เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนด จะทำให้เกิดความรับผิดชอบร่วม ความผูกพันต่อภารกิจ และการทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การดำเนินงานของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สมคิด บางโม (2551: 92) ที่กล่าวว่า การนำแผนไปสู่การปฏิบัติต้องอาศัยกระบวนการบริหารและความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่าย และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ อนุวัฒน์ ทศบุตร (2565: 7) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานคือการที่ผู้บริหารและครูร่วมกันปฏิบัติงาน

สนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็น และมีบทบาทในการบริหารจัดการ เพื่อให้การจัดการศึกษาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูและผู้เกี่ยวข้องได้ร่วมกำหนดเกณฑ์ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน นำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งเสริมสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กมลชนก ศรีวรรณ (2561: 39) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินผลเป็นความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตั้งแต่ขั้นตอนการออกแบบการประเมิน จนถึงการนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และยังคงสอดคล้องกับแนวคิดของ นภัสวรรณ ศักดิ์วิจารณ์ (2568: 115) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินผลเป็นการที่ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีบทบาทร่วมในการรายงานผล ติดตาม ควบคุม ตรวจสอบ ออกแบบ และแสดงความคิดเห็นต่อการประเมิน พร้อมทั้งนำผลไปปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

5. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า เมื่อครูและผู้เกี่ยวข้องได้รับผลลัพธ์ ความภาคภูมิใจ หรือผลตอบแทนจากการทำงานร่วมกัน จะก่อให้เกิดแรงจูงใจ ความผูกพัน และความมุ่งมั่นในการพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง ส่งผลต่อความยั่งยืนของการบริหารสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กมลชนก ศรีวรรณ (2561: 36) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์เป็นผลตอบแทนที่เกิดจากการทำงานร่วมกันทั้งในเชิงวัตถุและจิตใจ และยังคงสอดคล้องกับแนวคิดของ พรเทพ เหมรานนท์ (2564: 4) ที่กล่าวว่า การร่วมรับผลประโยชน์จากความสำเร็จของงาน ช่วยเสริมสร้างความภาคภูมิใจ ความพึงพอใจ และแรงจูงใจในการพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืน

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

จากการศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการบริหารที่เชื่อมโยงต่อเนื่องตลอดทั้งระบบ โดยมีองค์ประกอบสำคัญ 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการวางแผน เป็นการที่ผู้บริหารได้เปิดโอกาสให้ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษา เริ่มตั้งแต่การกำหนดเป้าหมายและทิศทางดำเนินงาน โครงการ กิจกรรม ตลอดจนการจัดสรรทรัพยากร โดยพิจารณาจากข้อมูล สภาพปัญหาและความต้องการของสถานศึกษาอย่างรอบด้าน

2. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นการที่ผู้บริหารได้เปิดพื้นที่ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา และร่วมพิจารณาทางเลือกตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลและหลักเหตุผล เพื่อนำไปสู่การกำหนดแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างเหมาะสม

3. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เป็นการที่ผู้บริหารได้ส่งเสริมให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนงาน นโยบาย และโครงการตามบทบาทหน้าที่ของตน อีกทั้งให้การสนับสนุนทรัพยากร และมีการติดตามการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถปรับปรุงแก้ไขได้อย่างทันที่

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล เป็นการที่ผู้บริหารได้เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกำหนดเกณฑ์ ตัวชี้วัด รูปแบบการประเมิน ติดตาม และสะท้อนผลการดำเนินงาน ทั้งในระหว่างและภายหลังการดำเนินงาน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้น

5. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ เป็นการที่ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการรับรู้และได้รับผลจากการดำเนินงาน ทั้งในด้านวัตถุ สังคม และจิตใจ รวมถึงการยอมรับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจและสร้างความผูกพันให้เกิดต่อองค์กร

สรุปได้ว่า องค์ความรู้ที่ค้นพบสะท้อนให้เห็นว่า ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นกระบวนการการมีส่วนร่วมที่เกิดขึ้นในการบริหารสถานศึกษา เริ่มตั้งแต่ 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล 4) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และ 5) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ กระบวนการดังกล่าวมีส่วนสำคัญในการยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและมีความยั่งยืน ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาตามบริบทได้อย่างเหมาะสมสามารถสรุปองค์ความรู้ได้ ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 องค์ประกอบภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา
ที่มา : (จิราพร ทาระกะจัด, 2569)

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบสำคัญ ผู้บริหารสามารถนำมาใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาและออกแบบระบบการบริหารจัดการสถานศึกษา เป็นการเปิดโอกาสให้ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษา ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความร่วมมือ ความรับผิดชอบร่วม เพิ่มประสิทธิภาพของการดำเนินงานโดยรวม เพื่อนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายของสถานศึกษา

1.2 จากผลการวิจัย แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารจัดการสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารและครู โดยผ่านการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศภายใน และการส่งเสริมวัฒนธรรม

องค์กรที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ช่วยสร้างความผูกพัน สร้างแรงจูงใจ และสร้างความต่อเนื่องในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากผลการวิจัย ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงประจักษ์โดยเก็บข้อมูลจากผู้บริหารและครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ เพื่อตรวจสอบความแตกต่างของโครงสร้างองค์ประกอบด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA) และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาโมเดลองค์ประกอบที่มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างมากยิ่งขึ้น

2.2 จากผลการวิจัย ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์กับตัวแปรด้านความผูกพันต่อองค์กร ประสิทธิภาพของสถานศึกษา หรือความพึงพอใจในการทำงาน โดยใช้การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) เพื่อทดสอบอิทธิพลเชิงสาเหตุและขยายองค์ความรู้เชิงทฤษฎีด้านภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม

เอกสารอ้างอิง (References)

- กมลชนก ศรีวรรณ. (2561). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- กขพร นาคทัศน์. (2565). ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- กิตติยา สุขเกษม และคณะ. (2565). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมตามหลักพรหมวิหารธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนจตุรมิตร อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2. วารสารวิจัยวิชาการ. 5(2): 77-90.
- ฉัตรสุดา วุฒิพา และคณะ. (2568). การศึกษาองค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน. วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์. 8(5): 31-40.
- นภัสวรรณ ศักดิ์วิจารณ์ และคณะ. (2568). ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ. 19(1): 112-127.
- ปาไลดา จินากิ่ง และบรรจบ บุญจันทร์. (2568). ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคลากรของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ. 5(4): 679-694.
- พระเดชา คุณสมปนโน และคณะ. (2568). ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมระดับท้องถิ่นในยุค New Normal. วารสารสันตยาภิวัฒน์ วัดหนองนกต. 3(4): 391-404.
- พรเทพ เหมรานนท์. (2564). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 และเขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

- ยุทธนา ไชยราช และคณะ. (2567). **ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ยุทธศาสตร์ จันทร์ขุ่ม และ ปทุมพร เปี้ยถนอม. (2566). การเปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร. **วารสารวิชาการธรรมทศน์**. 23(2): 55-66.
- วาโร เฟิงสวัสดิ์. (2568). **การวิจัยทางการบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. สกลนคร: สมศักดิ์การพิมพ์.
- วิรัช คุ่มกลาง. (2560). **รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในจังหวัดนครราชสีมา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สถาพร โคตรพรม และ อุไร สุทธิแย้ม. (2568). **แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม**. **วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง**. 13(2): 28-42.
- สมคิด บางโม. (2551). **องค์การและการจัดการ**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570)**. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- อนุวัฒน์ ทศบุตร. (2565). **ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงาน เป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2**. การค้นคว้าอิสระ ปริญญาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1980). Participation, S place in rural development: Seeking clarity through specificity. **World Development**. 8(3): 213-235.
- Flippo, E.B. (1966). **Management: A behavioral approach**. Boston: Allyn and Bacon.

